

Vankeusrangaistuksen yleisen vähimmäisajan alittaminen

ASIAN VIREILLETULO

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan hovioikeuden on ilmoitettava valtioneuvoston oikeuskanslerille tietoonsa tulleista seikoista, jotka saattavat johtaa virkasyytteen nostamiseen hovioikeudessa.

Helsingin hovioikeuden presidentti on 18.4.2024 mainitussa tarkoituksessa ilmoittanut, että Itä-Uudenmaan kärjäoikeus oli 7.12.2023 asiassa R 23/807 antamallaan tuomiolla nro 149893 tuominnut vastaajan alle neljäntoista päivän vankeusrangaistukseen. Ilmoituksen liitteenä olleesta kärjäoikeuden tuomiosta kävi ilmi, että kärjäoikeus oli ottanut siinä mainitut vastaajalle aiemmin tuomitut ehdottomat vankeusrangaistukset huomioon rangaistusta alentavana seikkana ja arvioinut oikeudenmukaiseksi seuraamukseksi hänelle syyksiluetuista teoista kymmenen päivää vankeutta. Hovioikeus, jonne vastaaja oli rangaistuksesta valittanut, oli katsonut vastaajalle aiemmin tuomitut ehdottomat vankeusrangaistukset riittäväksi seuraamukseksi myös asiassa käsiteltävinä olleista rikoksista ja vapauttanut korkeimman oikeuden ratkaisuun KKO 2021:71 viitaten vastaajan rikosuhrimaksun suorittamisesta.

SELVITYS

Puheenjohtajana asiassa toiminut Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomari on 28.5.2024 antanut asiasta häneltä pyytämäni selvityksen. Kärjätuomari on selvityksessään myöntänyt asiassa tapahtuneen virheen ja menetelleensä huolimattomasti. Hän on todennut, että laki on kyseiseltä osin selkeä ja virhe ilmeinen. Kyse on hänen mukaansa ollut kiireestä aiheutuneesta ajatusvirheestä.

RATKAISU

Rikoslain 2 c luvun 2 §:n 2 momentin mukaan määräaikaista vankeusrangaistusta tuomitaan vähintään neljätoista päivää.

Käräjäoikeuden kysymyksessä olevasta tuomiosta ilmenee edellä todetuin tavoin, että vastajalle tuomittua rangaistusta oli kohtuullistettu rikoslain 7 luvun 6 §:n nojalla. Kohtuullistaminen huomioon ottaen oikeudenmukaiseksi seuraamukseksi vastaajan syyksi luetuista teoista oli tuomiossa katsottu kymmenen päivää vankeutta.

Rikoslain 7 luvun 6 §:n mukaan, jos ehdottomaan vankeusrangaistukseen tai yhdistelmä-rangaistukseen tuomittua syytetään hänen ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tekemästään muusta rikoksesta, voidaan aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus tai yhdistelmä-rangaistus ottaa uutta rangaistusta määrättäessä kohtuuden mukaan huomioon rangaistusta alentavana tai lieventävänä seikkana. Uudesta rikoksesta voidaan myös tuomita laissa sille säädettyä vähimmäisaikaa lyhyempään vankeusrangaistukseen tai katsoa aikaisempi rangaistus riittäväksi seuraamukseksi myös myöhemmin käsiteltäväksi tulleesta rikoksesta.

Korkein oikeus on ratkaisussaan [KKO 2000:10](#) todennut, ettei tuomioistuin voi viimeksi mainitun säännöksen nojalla tuomita vastaajaa neljäätoista päivää lyhyempään vankeusrangaistukseen. Tämä käy ilmi myös rikoslain 7 luvun lainvalmistelutöistä ([HE 48/1997 vp](#), s. 5), joissa on todettu lyhimpänä 7 luvun 6 §:n mukaan tuomittavana vankeusrangaistuksena olevan aina rangaistuslajin yleinen vähimmäismäärä, neljätoista päivää.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti tuomitessaan vastaajan vankeusrangaistukseen, joka on lyhyempi kuin laissa säädetty määräaikaisen vankeusrangaistuksen vähimmäispituus.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Oikeuskanslerin ratkaisukäytännössä määräaikaiselle vankeusrangaistukselle laissa säädettyä vähimmäispituutta lyhyemmän rangaistuksen tuomitsemisesta on vakiintuneesti seurannut mainitussa lainkohdassa tarkoitettu huomautus (ks. esim. apulaisoikeuskanslerin päätökset 12.10.2022 dnro [OKV/2383/30/2021](#) ja 8.11.2022 dnro [OKV/339/30/2022](#) ja päätökseni 27.7.2023 dnro [OKV/3090/30/2022](#) ja 3.1.2024 dnro [OKV/1995/30/2023](#)).

Annan käräjätuomarille huomautuksen hänen virheellisestä menettelystään rangaistuksen määräämisessä.

Lähetän ratkaisuni tiedoksi Helsingin hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Liisamari Herala